

ВИРОБНИЧА ІНФРАСТРУКТУРА: СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Д. О. ШПИЧКО, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії)

Уманський національний університет

У статті досліджується суть виробничої інфраструктури та її значення у розвитку національної економіки. Встановлено, що в досліджуваному періоді обсяги виробництва галузями виробничої інфраструктури України зростали із стійкою динамікою, проте їх частка в структурі ВВП зменшилася. Робиться припущення, що головною причиною низьких темпів зростання є відновлення широкомасштабної російської військової агресії на початку 2022 р., яка завдала великих збитків найважливішій складовій виробничої інфраструктури України – транспорту, складському господарству, поштової та кур'єрській діяльності

Ключові слова: виробнича інфраструктура, ВВП, додана вартість, КВЕД-2010, структура, зростання, частка, транспорт, складське господарство, війна

Постановка проблеми. Економічний розвиток є найважливішою ціллю суспільного виробництва. Адже лише так можна збільшувати задоволення зростаючих потреб населення у традиційних та нових продуктах. Що є ознакою добробуту, високого рівня життя та передових соціальних стандартів. Стійкий економічний розвиток потребує багатьох важливих умов і факторів: достатній обсяг капіталу, високопродуктивні технології, захист приватної власності, конкурентне господарське середовище, гнучкі ціни, наявність добре розвинутої виробничої інфраструктури. Останній елемент є особливо важливим оскільки від його ефективності залежить взаємодія головних елементів ринку – попиту і пропозиції. Новітній історичний досвід засвідчує, що попри значні зусилля державної адміністрації активізувати господарські процеси, вони приречені на дуже скромний результат через незрілість виробничої інфраструктури.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження виробничої та соціальної інфраструктури національної економіки в цілому та окремих її секторів є актуальним напрямом наукових пошуків вітчизняних вчених. Серед останніх досліджень на дану тематику слід звернути увагу на роботи: Прокопчук О. Т., Мальованого М. І. і Цимбалюка Ю. А. [1], Нестеренко С. С. [2], Рябоконя В. П. [3], Мудрака Р. П., Лагодієнка В. Д. і Демченка О. В. [4], Перерви Г. Л. і Корінця Р. Я. [5], Головашенко Ю. В. [6], Полторак А., Боднар О., Рибачука І. і Стаценко В. [7] та ін. Разом з тим, нестійка динаміка національного виробництва обумовлена значною кількістю соціальних та економічних слабкостей. В тому числі за рахунок недостатнього розвитку виробничої інфраструктури. Що вимагає подальших досліджень в даному напрямі.

Методика досліджень. Методичною та теоретичною основами дослідження є економічна теорія, праці вітчизняних науковців на ринкову та інфраструктурну тематику тощо. У процесі дослідження використовувалися такі методи: монографічний, абстрактно-логічний, аналіз і синтез та ін.

Результати досліджень. Інфраструктурна забезпеченість є необхідним елементом економічного розвитку будь-якої держави. Однак стан вітчизняної інфраструктури, на жаль, усе ще далекий від задовільного, що є помітним бар'єром на шляху економічного та соціального прогресу [8]. В економічній літературі термін «інфраструктура» з'явився в працях зарубіжних вчених наприкінці 1940-х років, характеризуючи комплекс галузей, що обслуговують промисловість та сільське господарство (будівництво шосейних доріг, каналів, портів, мостів, аеродромів, складів, енергетичне господарство, залізничний транспорт, зв'язок, водопостачання і каналізація, загальна та професійна освіта, витрати на науку, охорона здоров'я тощо) [8].

Як відмічають Зварич І. Т. і Зварич О. І.: «До ринкової інфраструктури відносять: торгівлю; фінансову і страхову діяльність; операції з нерухомим майном; діяльність у сфері адміністративного чи допоміжного обслуговування; інші види економічної діяльності... Ринкова інфраструктура є ефективним механізмом функціонування підприємництва, що охоплює широкий спектр економічних процесів (від виробництва до споживання), включаючи укладення контрактів на постачання й організацію матеріальних потоків між галузями та регіонами і управління збутом та забезпечення належного обслуговування» [9].

Структурною частиною ринкової інфраструктури є виробнича інфраструктура. Розрізняють два ієрархічних рівні виробничої інфраструктури – мікро і макро. На мікрорівні або на рівні окремого підприємства, виробнича інфраструктура являє собою сукупність підрозділів, які не приймають безпосередню участь у виробничому процесі зі створення основної продукції, що випускається на відповідному підприємстві, при цьому, діяльністю своєю сприяють стійкій роботі основних цехів, створюючи для цього весь спектр необхідних виробничо-технічних умов [10]. На макрорівні, виробнича інфраструктура – це комплекс галузей, що обслуговують основне виробництво і забезпечують його ефективну економічну діяльність. До них належать транспорт, зв'язок, електроенергетика, кредитно-фінансові заклади, спеціалізовані галузі ділових послуг. Надаючи послуги основному виробництву, вони підвищують його ефективність, тому виробнича діяльність цих галузей суттєво збільшує результати суспільного виробництва [11].

Представляючи роль виробничої інфраструктури в організації суспільного виробництва, Однорог М. А. і Чечуй Н. В. справедливо зауважують: «Підйом української економіки, чим далі, тим більше, наштовхується на перешкоду – нерозвиненість економіки виробничої інфраструктури. Коли в економіці стали набирати силу творчі тенденції, виявилось, що подальшому економічному зростанню загрожує дефіцит електроенергії, що амбітні інвестиційні проекти не реалізуються через різко стану дорожньої мережі, що погіршується і т.д. Саме виробнича інфраструктура... найбільш вузьке місце української економіки. При нинішньому стані інфраструктурні галузі не тільки не відповідають зростанню

економіки, але і створюють постійну загрозу структурних, техногенних і інших криз і катастроф» [12].

Такої ж думки і Гречана С. І.: «Проведений аналіз стану розвитку виробничої інфраструктури показав, що протягом усього часу існування українська держава відчуває дефіцит якісних її об'єктів. Тобто сформована раніше інфраструктура не в змозі вирішувати поставлені перед нею завдання щодо зростання виробництва в регіонах чи його безперебійного функціонування за всіма напрямками. Неузгодженість дій окремих інституцій та суб'єктів виробничої інфраструктури створює додаткові перепони трансформації комплексу та активізації за рахунок цього міжрегіонального співробітництва» [13].

Наразі, в надзвичайно складних умовах воєнного стану, виробнича інфраструктура є одним із найважливіших факторів відновлення української економіки. У серпні 2024 року українська економіка зросла на 3,5 % [± 1 %] у порівнянні із серпнем минулого року. За вісім місяців 2024 року зростання ВВП оцінюється на рівні 3,9 % [± 1 %] у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. З цього приводу, Міністерка економіки України Свиріденко Ю. зауважує: «Основний внесок у зростання економіки додала промисловість та позитивна динаміка у транспорті, будівництві та внутрішній торгівлі... Пожвавлення промисловості позитивно вплинуло на транспортну галузь – зросли обсяги внутрішніх залізничних перевезень та переробки вантажів у морських портах. У будівництві збільшились обсяги будівельно-монтажних робіт. Основним драйвером галузі стали відновлення пошкодженої критичної інфраструктури, проведення капітальної реконструкції та ремонту дорожнього покриття на аварійних ділянках...» [14].

Відповідно до діючих підходів до визначення виробничої інфраструктури та чинної класифікації видів економічної діяльності (КВЕД-2010), в галузевій структурі національної економіки можна виділити наступні види економічної діяльності, що є елементами виробничої інфраструктури:

- 1) постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (D);
- 2) водопостачання; каналізація, поводження з відходами (E);
- 3) транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність (H);
- 4) інформація та телекомунікації (J);
- 5) фінансова та страхова діяльність (K);
- 6) діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування (N)

[15].

Динаміку обсягів виробництва в цілому та у розрізі галузей виробничої інфраструктури оцінимо, виходячи із показників їх внеску у формування ВВП України, розрахованих за виробничим методом:

$$GDP = \Sigma GVA + PT - PS,$$

де: GDP – валовий внутрішній продукт;

GVA – валова додана вартість, створена в кожній галузі економіки;

PT – податки на продукти;

PS – субсидії на продукти [16].

За період 2001–2023 рр. обсяги виробництва галузями виробничої інфраструктури України зростали із стійкою динамікою ($r = 0,935$). Це позитивні зміни. Однак, в то й же самий час, внесок галузей виробничої інфраструктури у створення ВВП зменшувався – частка валової доданої вартості, створеної підприємствами, організаціями та установами виробничої інфраструктури України, скорочувалася із стійкою динамікою ($r = 0,822$). Це свідчить про те, що темпи зростання обсягів виробництва в галузях інфраструктури відстають від темпів зростання виробництва у інших галузях національної економіки (рис. 1).

Рис. 1. Валова додана вартість, створена підприємствами, організаціями та установами виробничої інфраструктури, млрд. грн.; частка валової доданої вартості, створеної підприємствами, організаціями та установами виробничої інфраструктури, % до загальної валової доданої вартості*

Примітка. * Побудовано автором за даними [17]

У структурі виробничої інфраструктури частка окремих видів економічної діяльності – не однакова (рис. 2):

- водопостачання; каналізація, поводження з відходами – 1,9 %;
- діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування – 6,9 %;
- фінансова та страхова діяльність – 17,3 %;
- постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 18,2 %;
- інформація та телекомунікації – 25,9 %
- транспорт, складське господарство, поштова та кур’єрська діяльність – 29,7 %.

Найменшу частку займає галузь D, найбільшу – галузь H.

Це пояснює спадну динаміку частки валової доданої вартості, створеної підприємствами, організаціями та установами виробничої інфраструктури у

структурі ВВП України. Галузь Н, що робить найбільший внесок у формування ВВП серед видів економічної діяльності, віднесених до виробничої інфраструктури, за темпами економічного зростання суттєво поступається галузям К і N, частки яких у відповідній структурі лише 17,3 і 6,9 % відповідно (рис. 2, табл. 1).

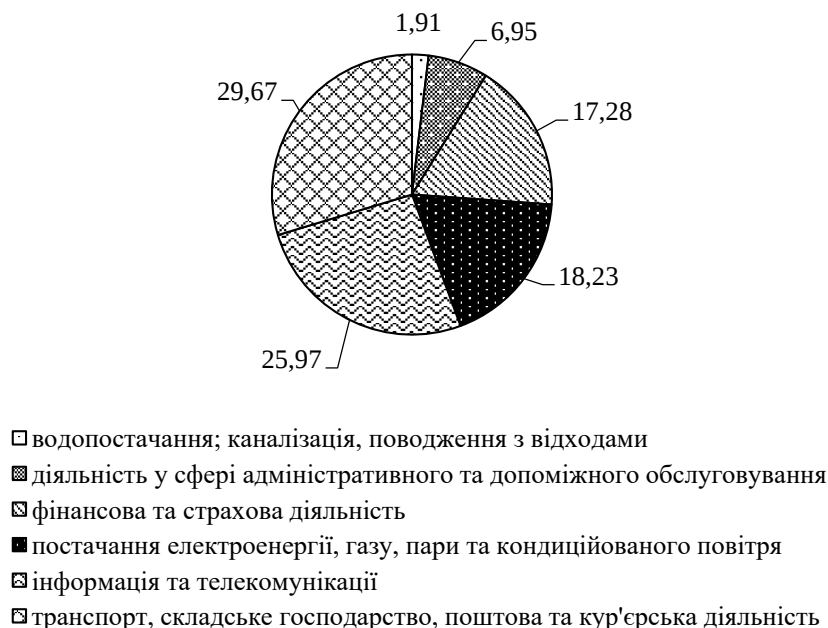

Рис. 2. Частка видів економічної діяльності, що відносяться до виробничої інфраструктури України, у загальних обсягах виробництва виробничої інфраструктури у середньому за 2019–2023 рр., %*

*Примітка. *Побудовано автором за даними [17]*

Уповільнення темпів зростання у транспорті, складському господарстві, поштовій та кур'єрській діяльності пояснюється тим, що даний вид виробництва суттєво постраждав у результаті відновлення російської широкомасштабної військової агресії в 2022 році – значних пошкоджень зазнала транспортна інфраструктура (дороги, залізниця, мости, транспорт) та складське господарство. Насамперед портові елеватори. Велика частка майна втрачена – зруйнована або знаходиться в окупації.

Таким чином ключовий чинник динаміки виробництва підприємствами, установами та організаціями виробничої інфраструктури України – позаекономічний. Це російсько-українська війна.

Враховуючи визначальний вплив транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності на обсяги виробництва в рамках виробничої інфраструктури та їх значний вплив на уся економіку, держава має посилити зусилля, спрямовані на сприяння їх розвитку. Насамперед, це розвиток перспективних чорноморсько-балтійських транспортних коридорів, польсько-українське партнерство у розбудові транспортних хабів в Гданську і Гдині тощо.

Табл. 1. Виробництво валової доданої вартості, створеної окремими видами економічної діяльності, що відносяться до виробничої інфраструктури України, млрд. грн.*

Вид економічної діяльності	В середньому за період, років					Середньорічний темп зростання/спаду, %	Базисний індекс
	2001–2004	2005–2008	2009–2013	2014–2018	2019–2023		
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	10,8	15,9	33,7	57,9	140,7	115,0	21,7
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	2,1	4,6	6,6	7,1	14,7	111,1	10,1
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	23,3	46,7	86,2	137,6	229,0	113,0	14,7
Інформація та телекомунікації	7,8	17,5	34,7	78,3	200,5	118,7	43,6
Фінансова та страхова діяльність	8,3	28,8	56,5	70,4	133,4	117,7	35,8
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	2,1	5,7	12,8	24,9	53,6	118,4	40,7

Примітка. * Розраховано автором за даними [17]

Висновки. Виробнича інфраструктура грає важливу роль у розвитку національної економіки. До її складу входить комплекс галузей, що обслуговують основне виробництво і забезпечують його ефективну економічну діяльність. Це: транспорт, зв'язок, електроенергетика, кредитно-фінансові заклади, спеціалізовані галузі ділових послуг тощо. За період 2001–2023 рр. обсяги виробництва галузями виробничої інфраструктури України зростали із стійкою динамікою. Проте їх частка в структурі ВВП зменшилася. Це свідчить про те, що темпи зростання обсягів виробництва в галузях інфраструктури відстають від темпів зростання виробництва у інших галузях національної економіки. Причина – відновлення широкомасштабної російської військової агресії на початку 2022 р., яка завдала великих збитків найважливішій складовій виробничої інфраструктури України – транспорту, складському господарству, поштовій та кур'єрській діяльності.

Література:

1. Прокопчук О. Т., Мальований М. І., Цимбалюк Ю. А. Формування інвестиційного ринку в Україні. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2021. Вип. 99. Частина 2. С. 182–194. DOI: 10.31395/2415-8240-2021-99-2-182-194.
2. Нестеренко С. С. Капіталізація як фактор підвищення конкурентоспроможності лісової галузі. *Економіка АПК*. 2021. № 3. С. 44–50. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202103044>.
3. Riabokon V. Social Development of the Village in the Conditions of Decentralisation of Power. *Ekonomika APK*. 2021. Vol. 28. № 9. P. 6–18 <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202109006>.
4. Мудрак Р. П., Лагодієнко В. В., Демченко О. В. Проблеми реалізації концепції сталого розвитку в аграрному секторі економіки України. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 3. С. 204–213. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-3-28>.
5. Pererva H., Korinets R. Assessment of the Ability of Rural Communities to Prepare High-Quality Development Projects. *Ekonomika APK*. 2022. Vol. 29. № 1. P. 41–50. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202201041>.
6. Головащенко Ю. В. Зарубіжний досвід управління розвитком соціальної інфраструктури сільських територій. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2024. Вип. 105. Частина 2. С. 271–281. DOI: 10.32782/2415-8240-2024-105-2-271-281.
7. Poltorak A., Bodnar O., Rybachuk I., Statsenko V. The impact of the strategy of socioeconomic recovery of rural areas on the management of agricultural enterprises. *Ekonomika APK*. 2024. Vol. 31. № 3. P. 45–56. DOI: 10.32317/2221-1055.202403045.
8. Новикова В. Інфраструктура: сутність поняття, види, застосування у рекреаційній сфері. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Географія*. 2016. № 1(64). С. 18–22. <http://doi.org/10.17721/1728-2721.2016.64.3>.
9. Зварич І. Т., Зварич О. І. Формування інфраструктурних чинників соціально-економічного та культурного розвитку регіону. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 51. С. 46–59. <https://doi.org/10.32843/infrastruct51-8>.
10. Голей Ю. М. Шляхи стимулювання розвитку виробничої та соціальної інфраструктури в межах децентралізації. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 41. С. 31–37. <https://doi.org/10.32843/infrastruct41-6>.
11. Вікіпедія. Виробнича інфраструктура. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Виробнича_інфраструктура.
12. Однорог М. А., Чечуй Н. В. Економіка виробничої інфраструктури: сутність та проблеми її розвитку в Україні. Прогнозування соціально-економічного розвитку: планування, управління та аналіз: матеріали науково-практичної конференції (м. Дніпро, 31 липня 2021 р.) Дніпро, 2021. С. 48–52.
13. Гречана С. І. Сучасний стан та перспективні напрями модернізації регіональної виробничої інфраструктури. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 2. С. 392–397.
14. Міністерство економіки України. ВВП у серпні зріс на 3,5 %: основні драйвери росту – промисловість, транспорт, будівництво та внутрішня торгівля.

18.09.2024. Режим доступу: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=512597bc-02d3-44f7-becf-5001e42dca52&title=VvpUSerpniZrisNa3-5-OsnovniDraiveriRostuPromislovist-Transport-BudivnitstvoTaVnutrishniaTorgivlia>.

15. Державна служба статистики України. КВЕД-2010. Режим доступу: https://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/kv10_i.html.

16. European Commission, International Monetary Fund, Organisation for Economic Cooperation and Development, OECD, United Nations, World Bank. System of National Accounts 2008. Режим доступу: <https://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/sna2008.pdf>.

17. Валовий внутрішній продукт виробничим методом та валова додана вартість за видами економічної діяльності (2010–2023). Режим доступу: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2008/vvp/vvp_ric/arh_vtr_u.htm.

References:

1. Prokopchuk, O., Malyovanyi, M., Tsymbalyuk, Yu. (2021). Formation of the investment market in Ukraine. *Collected Works of Uman National University of Horticulture*, iss. 99(2), pp. 182–194. DOI 10.31395/2415-8240-2021-99-2-182-194. [in Ukrainian].

2. Nesterenko, S. (2021). Capitalization as a factor in increasing the competitiveness of the forest industry. *Ekonomika APK*, no. 3, pp. 44–50. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202103044>. [in Ukrainian].

3. Riabokon, V. (2021). Social development of the village in the conditions of decentralisation of power. *Ekonomika APK*, no. 28(9), pp. 6–18. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202109006>.

4. Mudrak, R. Lagodiienko, V., Demchenko O. (2022). Problems of implementing the sustainable development concept in the agricultural sector of Ukraine's economy. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, no. 7(3), pp. 204–213. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-3-28>. [in Ukrainian].

5. Pererva, H., Korinets, R. (2022). Assessment of the Ability of Rural Communities to Prepare High-Quality Development Projects. *Ekonomika APK*, no. 29(1), pp. 41–50. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202201041>.

6. Golovashenko, Iu. (2024). Foreign experience in managing the development of social infrastructure in rural areas. *Collected Works of Uman National University of Horticulture*, no. 105(2), pp. 271–281. DOI: 10.32782/2415-8240-2024-105-2-271-281. [in Ukrainian].

7. Poltorak, A., Bodnar, O., Rybachuk, I., Statsenko, V. (2024). The impact of the strategy of socioeconomic recovery of rural areas on the management of agricultural enterprises. *Ekonomika APK*, no. 31(3), pp. 45–56. DOI: 10.32317/2221-1055.202403045.

8. Novykova, V. (2016). Infrastructure: the essence of the concept, its types and application in the recreation sphere. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Geography*, no. 1(64), pp. 18–22. <http://doi.org/10.17721/1728-2721.2016.64.3>. [in Ukrainian].

9. Zvarych, I., Zvarych, O. (2021). Formation of infrastructure factors of socio-economic and cultural development of the region. *Market Infrastructure*, no. 51, pp. 46–59. <https://doi.org/10.32843/infrastructure51-8>. [in Ukrainian].

10. Goley, Yu. (2020). Ways to promote production and social infrastructure development within decentralization. *Market Infrastructure*, no. 41, pp. 31–37. <https://doi.org/10.32843/infrastructure41-6>. [in Ukrainian].
11. Wikipedia. Production infrastructure [in Ukrainian]. Available at https://uk.wikipedia.org/wiki/Виробнича_інфраструктура.
12. Odnorog, M., Chechui, N. (2021). The Economics of Production Infrastructure: The Essence and Problems of Its Development in Ukraine. Proc. of scientific and practical conference “Forecasting socio-economic development: planning, management and analysis”. Dnipro. Pp. 48–52. [in Ukrainian].
13. Hrechana, S. (2016). Modern state and perspective directions of regional industrial infrastructure. *Economy and Society*, no. 2, pp. 392–397. [in Ukrainian].
14. Ministry of Economy of Ukraine (2024). GDP grew by 3.5% in August, with industry, transportation, construction, and domestic trade being the main growth drivers. Available at <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=512597bc-02d3-44f7-becf-5001e42dca52&title=VvpUSerpniZrisNa3-5-OsnovniDraiveriRostuPromislovist-Transport-BudivnitstvoTaVnutrishniaTorgivlia>. [in Ukrainian].
15. State Statistics Service of Ukraine (2011). CTEA (classification of types of economic activity)-2010. Available at https://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/kv10_i.html. [in Ukrainian].
16. European Commission, International Monetary Fund, Organisation for Economic Cooperation and Development, OECD, United Nations & World Bank (2009). System of National Accounts 2008. Available at <https://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/sna2008.pdf>.
17. State Statistics Service of Ukraine (2024). Gross domestic product by production method and gross value added by type of economic activity. Available at https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2008/vvp/vvp_ric/arh_vtr_u.htm. [in Ukrainian]

Annotation

Shpichko D.

Production infrastructure: essence and importance in economic development

Sustainable economic development requires many important conditions and factors: sufficient capital, high-performance technologies, protection of private property, a competitive business environment, flexible prices, and a well-developed production infrastructure. The latter element is particularly important because the interaction of the main elements of the market - supply and demand - depends on its effectiveness.

Recent historical experience shows that despite significant efforts by the state administration to intensify economic processes, they are doomed to very modest results due to the immaturity of the production infrastructure.

The production infrastructure includes a set of industries that serve the main production and ensure its efficient economic activity. These include transport, communications, electricity, financial institutions, specialized business services, etc. Over the period 2001–2023, the output of Ukraine's production infrastructure industries grew at a steady pace. However, their share in the GDP structure decreased. This indicates that the growth rate of production in the infrastructure sector lags

behind the growth rate of production in other sectors of the national economy. The reason for this is the resumption of large-scale russian military aggression in early 2022, which caused major damage to the most important component of Ukraine's production infrastructure - transport, warehousing, postal and courier activities. Most of the property has been lost - destroyed or occupied.

Given the decisive impact of transport, warehousing, postal and courier activities on production volumes within the production infrastructure and their significant impact on the entire economy, the state should intensify efforts to promote their development. First of all, it is the development of promising Black Sea and Baltic transport corridors, Polish-Ukrainian partnership in the development of transport hubs in Gdansk and Gdynia, etc.

Key words: production infrastructure, GDP, value added, CTEA-2010, structure, growth, share, transport, warehousing, war

УДК: 658.821:338.43

DOI: 10.32782/2415-8240-2025-106-2-138-148

РИНОК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ: СУТЬ ТА КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ ЙОГО КОН'ЮНКТУРИ

О. В. СОЛОВЕЙ, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії)

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

В статті досліджується суть категорії «ринок сільськогосподарської продукції». Наголошується на необхідності її трактування відповідно до Закону України «Про оптові ринки сільськогосподарської продукції». Стверджується, що ключові фактори кон'юнктури ринку сільськогосподарської продукції - попит, пропозиція, ціна і конкуренція, залежать від умов національного і міжнародного господарського середовища.

Ключові слова: ринок сільськогосподарської продукції, нормативний акт, пропозиція, попит, ціна, конкуренція

Постановка проблеми. Ринок сільськогосподарської продукції займає важливе місце в системі ринків економіки України. Це обумовлено непересічним значенням продукції, що є об'єктом купівлі-продажу на цьому ринку. Від обсягів, асортименту та якості сільськогосподарської продукції, випуск якої здійснюють вітчизняні товаровиробники, залежить здатність уряду виконувати одну із ключових своїх функцій – гарантувати продовольчу безпеку громадянам країни.

В умовах гострої геополітичної кризи, обумовленої російською військовою агресією, вітчизняний ринок сільськогосподарської продукції – один із небагатьох, що продовжують функціонувати і розвиватися, забезпечуючи зайнятість в сільському господарстві та суміжних галузях, постачання сировини